

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2025. № 6.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.6.14>

УДК 396.9

О. В. Дубинка,

аспірант кафедри публічного управління, адміністрування та права,

Національний університет

«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-7157-0738>

**ГЕНДЕРНА АНАЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ
ЕФЕКТИВНОЇ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

O. Dubynka,

Postgraduate student of the Department of Public Management, Administration and Law, National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»

**GENDER ANALYTICS AS A TOOL FOR SHAPING EFFECTIVE PUBLIC
POLICY IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION**

Стаття присвячена дослідженню гендерної аналітики як стратегічного інструмента формування ефективної публічної політики в контексті європейської інтеграції України, підкреслюючи потребу в інституціоналізації гендерно-чутливого управління. Незважаючи на законодавчі зобов'язання, термін «гендерна аналітика» залишається

юридично невизначеним. Метою дослідження є узагальнення наукових поглядів та розробка пропозицій щодо термінології гендерного аналізу для органів публічної влади України, адаптованого до українських реалій та європейських стандартів. Визначено важливість гендерної аналітики для ефективної публічної політики, розмежовано поняття гендерного аналізу, моніторингу, оцінки та аудиту, а також запропоновано доповнити законодавство визначенням гендерної аналітики для відповідності європейським стандартам. Подальші дослідження сфокусуються на адаптації українського законодавства та практики публічного управління до європейських стандартів гендерної рівності.

The article presents a comprehensive analysis of gender analytics as a strategic tool for shaping effective public policy in the context of Ukraine's European integration. It emphasizes the urgent need to institutionalize gender-sensitive governance aligned with EU norms and standards. Despite the existence of legislative commitments to gender equality in Ukraine, the concept of "gender analytics" remains legally undefined, which significantly complicates its practical implementation and integration into decision-making processes. The aim of the article is to study and generalize scientific views and develop proposals regarding the terminology of gender analysis conducted by public authorities. Particular attention is paid to the creation of a unified and systematic approach to policy analysis that incorporates gender dimensions and is adapted to the Ukrainian context in light of integration with the European Union.

The study is based on a systematic approach and uses a wide range of normative legal acts, academic research by scholars in law and economics, as well as analytical materials from international organizations. Key empirical sources include the Constitution of Ukraine, the Laws "On Ensuring Equal Rights and Opportunities for Women and Men" and "On the Principles of Preventing and Counteracting Discrimination in Ukraine", as well as bylaws, governmental

resolutions, and international documents such as the Treaty on the Functioning of the European Union.

The study distinguishes between gender analysis, monitoring, evaluation, and audit, and highlights the importance of adopting clear methodological guidelines for public authorities. The author proposes including in Ukrainian legislation a definition of gender analytics as a systematic analysis of policies, programs, data, or social processes, considering differences in the situation, needs, opportunities, and impacts on women and men. This will help ensure the effective realization of gender equality principles and harmonization with European standards. Further research should focus on identifying mechanisms, tools, and implementation strategies to improve gender policy in line with EU practices.

Ключові слова: *гендерна рівність, гендерна аналітика, рівність за ознакою статі, моніторинг, аналіз, аудит, оцінка.*

Keywords: *gender equality, gender analytics, equality on the basis of sex, monitoring, analysis, audit, evaluation.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Європейська інтеграція України зумовлює необхідність імплементації принципів гендерної рівності в усі сфери публічного управління, зокрема в розробку та реалізацію публічної політики. Одним із ключових інструментів забезпечення такої інтеграції є гендерний аналіз, який дозволяє враховувати потреби, досвід і вплив політичних рішень на жінок і чоловіків. Незважаючи на наявність нормативної бази, що декларує рівність за ознакою статі, в Україні досі бракує цілісного підходу до практичного застосування гендерного аналізу в процесі формування, реалізації та оцінки публічної політики.

Відсутність законодавчо закріпленого визначення понять «гендерна аналітика» та «гендерний аналіз», недостатній рівень інституційної спроможності органів державної влади й місцевого самоврядування

ускладнюють впровадження ефективних гендерно-орієнтованих підходів. Водночас Угода про асоціацію між Україною та ЄС передбачає дотримання стандартів гендерної рівності, що додатково актуалізує впровадження гендерного аналізу в публічну політику.

Таким чином, існує потреба у науковому осмисленні сучасного стану, викликів і перспектив застосування гендерного аналізу в українській публічній політиці в умовах євроінтеграції, а також у виробленні практичних рекомендацій щодо інституціоналізації цього інструменту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових публікаціях методики аналізу в публічному управлінні розглядаються з різних позицій, включаючи теоретичні підходи, практичні інструменти та оцінювання ефективності, місце аналізу серед інструментів моніторингу публічного управління. Г. Рябцев пропонує методику виявлення обмежень у процесі аналізу політики, зокрема через рейтингування ресурсних, інституційних та процедурних бар'єрів [1].

І. Нечаєва та П. Гудзь аналізують різні підходи до оцінки ефективності органів публічної влади, включаючи використання алгоритму DEA, цифрових технологій та теоретичних моделей, таких як раціональна бюрократія [2]. Такі методики можуть стати підтвердженням необхідності впровадження стандартних інструментів оцінки та аналітики, у тому числі гендерно-чутливих, для підвищення ефективності державної політики.

І. Аль-Атті розглядає методологічні аспекти дослідження розвитку публічного управління, включаючи загальні, спеціальні та специфічні методології [3]. У цій статті автором буде використано міждисциплінарну методологію, шляхом використання загальнонаукових та правничих підходів до аналізу гендерної політики.

І. Яремко пропонує синтезувати показники, що включають кількісні та якісні характеристики досягнення цілей, та ефективність використання бюджетних ресурсів [4]. Це може бути обґрунтуванням розробки

уніфікованих критеріїв в процесі гендерної аналітики, які дозволяють фіксувати ефективність заходів з урахуванням потреб чоловіків і жінок.

Т. Брус, В. Ковальов розглянули гендерні аспекти формування соціальної політики в Україні, проаналізували створення та значення гендерних профілів регіонів для забезпечення рівності та ефективного розподілу ресурсів [5].

Конкретизація елементів моніторингу публічного управління здійснювалася у наукових працях дослідників проблем гендерного аналізу. М. Гвоздь, К. Процак розглядали види гендерного аналізу та способи його здійснення для ефективності впровадження гендерного підходу [6]. Автор спиратиметься на цей поділ при розмежуванні понять «аналіз», «моніторинг», «оцінка» та «аудит».

Використання наведених досліджень дозволить поглибити аналіз компетенцій державних органів у сфері гендерного аналізу та підкріпити аргументацію щодо необхідності системного впровадження гендерної аналітики в публічну політику України.

Наведений огляд дозволяє поставити завдання та дослідити залишене науковцями без належної уваги місце гендерного аналізу в моніторингу публічної політики, визначити його зміст та вплив його результатів на ефективність публічної політики, розглянути можливість формування типових інструментів (засобів) для гендерного аналізу як обов'язкової організаційної складової діяльності органів влади під впливом вимог євроінтеграції.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження та узагальненні наукових поглядів та розробка пропозицій щодо термінології гендерного аналізу, що здійснюється органами публічної влади: створення уніфікованого підходу до аналізу публічної політики з урахуванням гендерних аспектів, адаптованого до українських реалій в контексті євроінтеграції; впровадження гендерного аналізу як інструменту для оцінки впливу публічних рішень на різні соціальні групи.

Виклад основного матеріалу дослідження. У процесі євроінтеграції

України важливою складовою імплементації європейських стандартів є впровадження принципів гендерної рівності, що, серед іншого, вимагає належного нормативного забезпечення такого механізму, як гендерна аналітика. Водночас законодавство досі не містить визначення поняття «гендерна аналітика», що зумовлює прогалину у формуванні комплексної державної політики у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків з урахуванням їх соціальних ролей (працівник, учасник виборчого процесу, матір/батько тощо).

На сьогодні жоден закон, включаючи Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» [7], не містить визначення терміну «гендерний аналіз» або «гендерна аналітика». Згаданий закон визначає засади державної політики у сфері забезпечення гендерної рівності, проте понятійний апарат є обмеженим і не охоплює спеціалізовані інструменти, що використовуються в ЄС для оцінки впливу політик, програм і законодавства на чоловіків та жінок за ознакою їх статі та участі у суспільному житті держави.

Отже, необхідний комплексний аналіз гендерного законодавства України та міжнародних актів з метою визначення основних характеристик гендерної аналітики.

У контексті євроінтеграційних прагнень України важливо проаналізувати чинне законодавство, що регулює питання аналітики гендерної рівності, відповідно до усталеного національного праворозуміння.

Конституція України закріплює принцип рівності всіх громадян перед законом. Зокрема, ст. 24 проголошує рівність прав і свобод незалежно від статі, забороняючи будь-які привілеї чи обмеження за цією ознакою. Ч. 3 с. 24 підкреслює, що рівність прав жінок і чоловіків забезпечується наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у всіх сферах життя [8]. Це положення встановлює фундаментальний принцип рівності чоловіків і жінок у всіх сферах життя суспільства.

Також ст. 51 Конституції України визначає рівні права та обов'язки подружжя у шлюбі та сім'ї, що також відображає принцип гендерної рівності в контексті сімейних відносин.

Таким чином, Конституція закріплює гендерну рівність як рівність всіх людей (чоловіка та жінки) незалежно від їх соціальних ролей (у всіх сферах життя). Разом з тим, Конституція не містить положення щодо аналізу (здійснення гендерної аналітики) та забезпечення дотримання цієї рівності.

Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» є основним актом, що визначає державну політику у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Його метою є досягнення паритетного становища жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства шляхом правового забезпечення рівних прав та можливостей, ліквідації дискримінації за ознакою статі та застосування спеціальних тимчасових заходів, спрямованих на усунення дисбалансу між можливостями жінок і чоловіків реалізовувати рівні права, надані їм Конституцією і законами України.

У цьому Законі термін «гендерна рівність» вживається як синонім рівності між жінками і чоловіками. Зокрема, ст. 1 визначає гендерну рівність як рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства.

Також особливу увагу в аспекті тематики дослідження привертає визначення гендерно-правової експертизи, що за своєю суттю є різновидом гендерної аналітики. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» гендерно-правова експертиза – це аналіз чинного законодавства, проектів нормативно-правових актів, результатом якого є надання висновку щодо їх відповідності принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Відповідно до ст. 5 цього Закону на Державну службу статистики України покладені, зокрема, обов'язки зі збирання, опрацювання, аналіз та

використання статистичних даних щодо показників становища жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства, а також щодо насильства за ознакою статі, які є репрезентативними та зіставними, згруповані за статтю і збираються на постійній основі.

Також відповідно до ст. 11-1 цього Закону на Мінсоцполітики України покладено обов'язок внесення пропозиції щодо застосування позитивних дій та їх припинення; здійснення моніторингу ефективності заходів у сфері запобігання та протидії насильству за ознакою статі, а також їх впливу на різні соціальні групи, надання відповідної методичної та практичної допомоги суб'єктам, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії насильству за ознакою статі; здійснення моніторингу та узагальнення результатів забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах життя суспільства.

Згідно ст. 13 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» на уповноважених осіб (координаторів) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування покладено обов'язок здійснення моніторингу, проведення аналізу стану забезпечення гендерної рівності та вивчення доцільності застосування позитивних дій з метою подолання асиметрії, дисбалансу, що складаються на відповідній території чи в галузі.

Також можливість проведення моніторингу з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі передбачена для громадських організацій.

Таким чином, щодо Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» можна зробити наступні висновки:

- 1) гендерна рівність розуміється як рівність біологічних чоловіка і жінки у всіх сферах життя суспільства та фактично ототожнюється з рівністю за статевою ознакою;

2) закон встановлює обов'язки для низки державних органів та органів місцевого самоврядування щодо моніторингу, аналізу, опрацювання висновків та подальшого вжиття заходів з підвищення ефективності забезпечення соціальної рівності чоловіків та жінок. Одним із ключових видів гендерного аналізу (аналітики) визначено гендерно-правову експертизу.

Наступним нормативним актом у сфері гендерної аналітики як діяльності органів публічної влади є Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», який забороняє дискримінацію за ознакою статі, не використовуючи термін «гендер» [9]. Закон встановлює правові засади запобігання та протидії дискримінації, визначає поняття дискримінації, її форми та механізми захисту від неї. Забороняється дискримінація за ознакою статі, встановлюється відповідальність за порушення принципу рівності. Разом із тим, цей акт визначає додаткового суб'єкта, на якого покладено обов'язок проведення моніторингу та здійснення узагальнення результатів дотримання принципу недискримінації в різних сферах відносин. Таким суб'єктом відповідно до ст. 10 цього Закону є Уповноважений ВР України з прав людини.

Таким чином, хоча Законом України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» чітко не передбачено здійснення гендерної аналітики рівності чоловіка та жінки у всіх сферах життєдіяльності, однак закріплено повноваження конкретного суб'єкта щодо здійснення моніторингу та узагальнення результатів у цій сфері, що можна розглядати як вид гендерної аналітики.

Підсумовуючи аналіз нормативних актів у сфері гендерної аналітики можливо зробити такі висновки:

1. У законодавстві України термін «гендерна рівність» вживається у розумінні «рівності чоловіка та жінки як суб'єкта суспільних відносин».
2. Контроль за забезпеченням цієї рівності за статевою (гендерною) ознакою забезпечується через низку інструментів органів публічної влади.

Одним із таких фундаментальних інструментів є гендерний аналіз (здійснення гендерної аналітики).

3. У процесі дослідження була виявлена прогалина у законодавстві у зв'язку з відсутністю закріплення визначення терміну «гендерна аналітика», що спричинює можливість його множинного тлумачення та введення процедур невластивих національній системі права та цінностям.

У підзаконних нормативних актах, що стосуються забезпечення гендерної рівності, передбачено обов'язки щодо моніторингу, аналізу, оцінки та аудиту стану рівності між жінками та чоловіками, а також виявлення фактів дискримінації. Ці обов'язки закріплені в таких документах:

– Постанова КМУ від 28.11.2018 р. № 997 «Питання проведення гендерно-правової експертизи» [10];

– Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325, затверджений Розпорядженням КМУ від 28.10.2020 р. № 1544-р, передбачає обов'язок державних органів здійснювати систематичний моніторинг та аналіз стану гендерної рівності (моніторингу та оцінки стану забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків) [11];

– Методичні рекомендації щодо проведення гендерного аудиту підприємствами, установами та організаціями, затверджені наказом Мінсоцполітики України від 09.08.2021 р. № 448 вводять термін гендерний аудит на підприємствах установах та організаціях [12]. Однак зі змісту цих Рекомендацій випливає, що аудит фактично включає в себе гендерний аналіз.

– Також здійснення гендерної аналітики (аналізу) або гендерного моніторингу передбачено у Методичних рекомендаціях щодо організації діяльності уповноважених осіб (координаторів) з питань забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, затверджених наказом Мінсоцполітики України від 14.09.2023 р. № 332-Н; Методичних рекомендацій щодо здійснення гендерного аналізу та моніторингу бюджетних програм, затверджених наказом Мінфіну України від 02.01.2019 р. № 1, Державній стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період

до 2030 р. тощо.

Таким чином, в українських підзаконних нормативно-правових актах закріплено обов'язки щодо моніторингу, аналізу, оцінки та аудиту стану гендерної рівності та виявлення фактів дискримінації за ознакою статі. Ці заходи спрямовані на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у всіх сферах суспільного життя.

Переходячи до наступного етапу розкриття проблематики гендерної аналітики забезпечення рівності чоловіка та жінки в усіх сферах життєдіяльності, розглянемо чинне міжнародне законодавство.

Так одним із головних нормативно-правових актів є Договір про функціонування ЄС (стаття 8), який прямо зобов'язує ЄС у всіх своїх діях прагнути до усунення нерівності та сприяння рівності між жінками і чоловіками.

Хартія основних прав ЄС (ст. 23) гарантує рівність між жінками і чоловіками в усіх сферах, включаючи зайнятість, оплату праці, просування по службі та соціальне забезпечення [13]. З цієї норми випливають вимоги до держав-членів забезпечувати механізми збору, обробки та аналізу гендерно-розподілених даних – основи для проведення якісної гендерної аналітики.

Директива 2006/54/ЄС щодо імплементації принципу рівних можливостей і рівного ставлення до чоловіків і жінок у сфері праці є прикладом конкретного регламентуючого акту, який встановлює обов'язок моніторингу й аналізу статистики за гендерною ознакою. Основні положення директиви включають: заборону прямої та непрямой дискримінації за ознакою статі в питаннях працевлаштування, умов праці, просування по службі та професійного навчання; гарантії рівної оплати за рівну працю або працю рівної цінності; забезпечення рівного доступу до соціального та пенсійного забезпечення; визнання дискримінації, захист прав працівників-вагітних та матерів, що здійснюють грудне вигодовування. Директива вимагає від державних органів збирати та звітувати про дані, які дозволяють оцінити рівень дотримання принципу гендерної рівності [14].

У контексті програмного планування значну роль відіграє Європейський гендерний інститут (EIGE), заснований Регламентом (ЄС) № 1922/2006. EIGE виконує аналітичну, методологічну та координаційну функцію у сфері гендерної статистики й аналітики, включаючи розробку індексу гендерної рівності та надання методичних рекомендацій щодо інтеграції гендерного підходу в національну політику держав-членів.

Комітет ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок (CEDAW) у своїх загальних рекомендаціях надає державам-учасникам детальні настанови щодо впровадження гендерного аналізу як ключового інструменту для досягнення фактичної рівності між жінками та чоловіками. Наприклад, Загальна рекомендація № 30 від 2013 «Жінки в конфліктних та постконфліктних ситуаціях» підкреслює важливість інтеграції гендерного аналізу в усі етапи конфліктного циклу, включаючи запобігання, управління конфліктами та відновлення. Це включає оцінку впливу конфліктів на жінок і чоловіків, а також забезпечення участі жінок у процесах прийняття рішень [15].

Таким чином, нормативно-правова база ЄС у сфері гендерної аналітики є структурно цілісною та спрямованою на системне впровадження гендерного підходу у всі рівні управління. Її реалізація забезпечується як на законодавчому, так і на інституційному рівнях, що підкреслює стратегічну важливість гендерної аналітики для соціального та економічного розвитку ЄС.

Підсумовуючи дослідження національного законодавства України та міжнародних актів, вважаємо за необхідне запропонувати впровадження до гендерного законодавства України терміну «гендерна аналітика» як системного аналізу політик, програм, даних або соціальних процесів з урахуванням відмінностей у становищі, потребах, можливостях та впливі на жінок і чоловіків, з метою забезпечення рівності прав та можливостей.

З метою додаткового підтвердження здійснених нами висновків, а також розмежування термінології «аналіз», «моніторинг»; «оцінка» та «аудит» у розумінні публічного управління, здійснімо дослідження наукових праць українських вчених та висновків міжнародних організацій.

Я. Сало та Д. Пашута, розуміють аналіз як інтелектуальне опрацювання результатів статистичних даних [16].

Т. Марценюк, С. Голота вважають що гендерний аналіз (або гендерний підхід) – це результат оцінювання того, які наслідки матиме для жінок і чоловіків здійснення будь-якого планованого заходу. Це включає впровадження законодавства, стратегічної політики та програм в усіх сферах і на всіх рівнях. Гендерний підхід базується на урахуванні різних потреб та ситуацій, в яких опиняються жінки та чоловіки через свої соціальні ролі [17, с. 6].

У цьому аспекті варто навести позицію EU4 (Служби підтримки реформ у сфері гендерної рівності в ЄС), яка була заснована ЄС. У своєму дослідженні ця служба зазначає, що мета гендерного аналізу – збір доказів для розробки законів, політик, програм та проєктів, які спрямовані як на жінок, так і на чоловіків, для ефективного задоволення їхніх потреб [18].

Гендерний аналіз за своїм змістом дуже подібний до терміну «гендерний аудит», який є відносно новим інструментом в Україні. Національні органи влади вперше провели гендерні аудити влітку та восени 2022 р. Аудит, зокрема гендерний аудит та аудит гендерної оплати праці, є одним з інструментів гендерної пріоритетизації [19]. Наразі розробляються методологічні інструменти, такі як шаблони звітів, контрольні списки та посібники, що допоможуть посадовцям проводити гендерні аудити [19, с. 62].

Також близьким терміном до аналітики є оцінка. І. Нечаєва та П. Гудзь зазначають, що оцінка ефективності функціонування органів публічної влади є важливим елементом демократичного управління та розвитку суспільства. Оцінка дозволяє адаптувати роботу органів влади до змін в економічних, соціальних та технологічних умовах; забезпечує гнучкість та реагування на нові виклики та потреби суспільства; дозволяє ідентифікувати надмірні витрати та ефективно використовувати бюджетні кошти тощо [2].

З урахуванням всіх попередньо проаналізованих наукових та законодавчих джерел можливо зробити наступні висновки щодо співвідношення термінів.

Гендерний аналіз є фундаментальним етапом, що надає інформацію про існуючі відмінності та потенційні наслідки. Він взаємодіє з іншими інструментами публічної політики у сфері гендерної рівності: гендерним моніторингом, оцінкою та аудитом. Разом з тим, між наведеними термінами існує різниця і вони не є синонімічними.

Моніторинг є безперервним процесом відстеження показників, прогресу та виконання зобов'язань у сфері гендерної рівності, який часто спирається на дані, зібрані та проаналізовані, зокрема, за допомогою гендерного аналізу.

Оцінка використовує результати гендерного аналізу для судження про ефективність, вплив та досягнення цілей політик чи програм з гендерної точки зору.

Аудит є більш формалізованим типом оцінки або перевірки, що стосується дотримання гендерних політик, процедур та функціонування інституційних механізмів.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, досліджені поняття гендерного аналізу, моніторингу, оцінки, аудиту у наукових та нормативно-правових джерелах є взаємопов'язаними інструментами в рамках широкої політики гендерної рівності та недискримінації. Гендерна аналітика надає розуміння ситуації, оцінка допомагає визначити ефективність та вплив дій, моніторинг – відстежує прогрес у часі, а аудит може використовуватися для формальної перевірки дотримання встановлених норм та процедур. Гендерний аналіз є складовим інструментом для гендерного моніторингу ефективності публічної політики.

Проведене дослідження дозволяє висловити пропозиції щодо необхідності розробки як нормативного акту методичних рекомендацій для державних службовців, щодо впровадження гендерного аналізу в їхню роботу з метою надання органам державної влади та місцевого самоврядування

аналітичних матеріалів для розробки та впровадження гендерно-чутливої публічної політики.

Впровадження гендерного аналізу як інструменту для оцінки впливу публічних рішень на різні соціальні групи є необхідним засобом ефективної публічної політики в умовах євроінтеграції.

Подальшого дослідження потребує визначення застосування механізмів, системи інструментів та засобів до напрямів гендерної політики, що розглядалися в цій статті, які дозволять адаптувати українське законодавство та відповідно практику публічного управління до європейських стандартів гендерної рівності в умовах багатоманітності засобів гендерного моніторингу в країнах – членах ЄС.

Література

1. Рябцев Г. Л. Процедури аналізу політики: методика дослідження обмежень. *Публічне управління для сталого розвитку: виклики та перспективи на національному та місцевому рівнях*: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 26-27 жовтня 2023 р. Київ, 2023. С. 28–31.

2. Нечаєва І., Гудзь П. Критичний огляд методів оцінки ефективності функціонування органів публічної влади. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*. 2024. № 9. С. 107–122.

3. Аль-Атті І. Методологічні особливості дослідження розвитку публічного управління. *Публічне урядування*. 2019. № 1 (16). С. 15–23.

4. Яремко І. І. Ефективність публічного управління та адміністрування: проблеми та напрями вдосконалення процесів оцінювання. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2022. № 1. С. 49–56.

5. Брус Т., Ковальов В. Гендерні аспекти формування соціальної політики в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2020. № 1 С. 110–118.

6. Гвоздь М. Я., Процак К. В. Гендерна рівність у місцевому самоврядуванні: теоретико-методологічний аспект. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Проблеми економіки та управління. Львів, 2023. Т. 7. № 2. С. 91–101.

7. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15> (дата звернення: 09.05.2025).

8. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254-вр> (дата звернення: 09.05.2025).

9. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17> (дата звернення: 09.05.2025).

10. Питання проведення гендерно-правової експертизи : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.11.2018 р. № 997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-2018-п> (дата звернення: 09.05.2025).

11. Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2025 року : затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.10.2020 р. № 1544-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-р> (дата звернення: 09.05.2025).

12. Методичні рекомендації щодо проведення гендерного аудиту підприємствами, установами та організаціями : затв. наказом Міністерства соціальної політики України від 09.08.2021 р. № 448. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0448739-21> (дата звернення: 09.05.2025).

13. Хартія основних прав Європейського Союзу від 7 грудня 2000 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU00303> (дата звернення: 09.05.2025).

14. Directive 2006/54/EC of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 on the implementation of the principle of equal opportunities and equal treatment of men and women in matters of employment and occupation. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj/eng> (дата звернення: 09.05.2025).

15. Загальні рекомендації, ухвалені Комітетом ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок №1-37: CEDAW.URL: <https://land.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/Загальні-рекомендації-Комітету-ООН.pdf> (дата звернення: 09.05.2025).

16. Сало Я. В., Пашута Д. О. Аналіз гендерної рівності: зарубіжний досвід. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск № 33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-11> (дата звернення: 09.05.2025).

17. Марценюк Т., Голота С. Гендерний аналіз аналітичних центрів України. Київ: МФ «Відродження». 2018. 21 с.

18. Gender Analysis Information Brief. EU4 Gender Equality Reform Helpdesk. URL: https://euneighbourseast.eu/wp-content/uploads/2023/10/gabrief_eu4genderhelpdesk_v2.pdf (дата звернення: 09.05.2025).

19. Ukraine Country Gender Profile: July 2023. «EU4Gender Equality Reform Help Desk». 79 с. URL: https://euneighbourseast.eu/wp-content/uploads/2023/09/eu4genderhelpdesk_ukrainegenderprofile_2023-cgr_v3.pdf. (дата звернення: 09.05.2025).

References

1. Riabtsev, H.L. (2023), “Procedures of policy analysis: research methodology of limitations”, *Publichne upravlinnia dlia staloho rozvytku: vyklyky ta perspektyvy na natsionalnomu ta mistsevomu rivniakh: materialy V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Public administration for sustainable development: challenges and prospects at national and local levels: proceedings of the V International scientific and practical conference], Kyiv, Ukraine, pp. 28–31.

2. Nechaieva, I. and Hudz, P. (2024), “Critical review of methods for assessing the effectiveness of public authorities”, *Publichne upravlinnia: kontseptsii, paradyhma, rozvytok, udoskonalennia*, vol. 9, pp. 107–122.

3. Al-Atti, I. (2019), “Methodological features of public administration development research”, *Publichne uriaduvannia*, vol. 1 (16), pp. 15–23.

4. Yaremko, I.I. (2022), “Efficiency of public management and administration: problems and directions of improving evaluation processes”, *Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia ta problemy rozvytku*, vol. 1, pp. 49–56.

5. Brus, T. and Kovalov, V. (2020), “Gender aspects of social policy formation in Ukraine”, *Aspekty publicлноho upravlinnia*, vol. 1, pp. 110–118.

6. Hvozď, M.Ya. and Protsak, K.V. (2023), “Gender equality in local self-government: theoretical and methodological aspect”, *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnikha». Serii: Problemy ekonomiky ta upravlinnia*, vol. 7, no. 2, pp. 91–101.

7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2005), The Law of Ukraine “On ensuring equal rights and opportunities for women and men”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15> (Accessed 09 May 2025).

8. The Verkhovna Rada of Ukraine (1996), “Constitution of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254-Бр> (Accessed 09 May 2025).

9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine “On principles of preventing and combating discrimination in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17> (Accessed 09 May 2025).

10. Cabinet of Ministers of Ukraine (2018), Resolution “Issues of conducting gender legal expertise”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-2018-П> (Accessed 09 May 2025).

11. Cabinet of Ministers of Ukraine (2020), “National Action Plan for the Implementation of UN Security Council Resolution 1325 “Women, Peace and Security” for the period up to 2025”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1544-2020-p> (Accessed 09 May 2025).

12. Ministry of Social Policy of Ukraine (2021), “Methodological recommendations for conducting a gender audit by enterprises, institutions and organizations”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0448739-21> (Accessed 09 May 2025).

13. European Union (2000), “Charter of Fundamental Rights of the European Union”, available at: <https://ips.ligazakon.net/document/MU00303> (Accessed 09 May 2025).

14. European Parliament and Council of the European Union (2006), “Directive 2006/54/EC of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 on the implementation of the principle of equal opportunities and equal treatment of men and women in matters of employment and occupation”, available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj/eng> (Accessed 09 May 2025).

15. UN Committee on the Elimination of Discrimination against Women (CEDAW) (2018), “General Recommendations adopted by the UN Committee on the Elimination of Discrimination against Women No. 1-37”, available at: <https://land.gov.ua/wp-content/uploads/2019/01/Загальні-рекомендації-Комітету-ООН.pdf> (Accessed 09 May 2025).

16. Salo, Ya.V. and Pashuta, D.O. (2021), “Analysis of gender equality: foreign experience”, *Ekonomika ta suspilstvo*, [Online], vol. 33, available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-11> (Accessed 09 May 2025).

17. Martseniuk, T. and Holota, S. (2018), *Hendernyi analiz analitychnykh tsentriv Ukrainy* [Gender analysis of analytical centers of Ukraine], MF «Vidrozhennia», Kyiv, Ukraine.

18. EU4 Gender Equality Reform Helpdesk (2023), “Gender Analysis Information Brief”, available at: https://euneighbourseast.eu/wp-content/uploads/2023/10/gabrief_eu4genderhelpdesk_v2.pdf (Accessed 09 May 2025).

19. EU4 Gender Equality Reform Help Desk (2023), “Ukraine Country Gender Profile: July 2023”, available at: https://euneighbourseast.eu/wp-content/uploads/2023/09/eu4genderhelpdesk_ukrainegenderprofile_2023-cgp_v3.pdf (Accessed 09 May 2025).

Стаття надійшла до редакції 10.06.2025 р.